

Çığ Modeli Yapalım

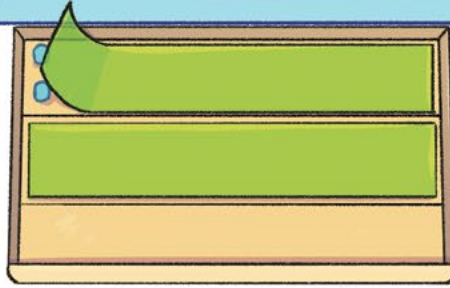
Çığ oluşması için kar, eğim ve bu doğa olayını tetikleyecek bir etkene gereksinim vardır. Çığ tahmincileri bu üç bileşeni inceler ve olası çığ tehlikelerinin önüne geçilmesini sağlar. Siz de tıpkı çığ tahmincisi gibi bir çığ modeli üzerinde çalışmaya ne dersiniz?

Malzemeler

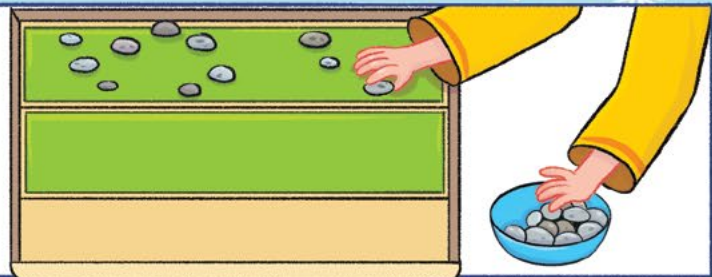
- Dikdörtgen tepsi (ya da benzer boyutlarda karton)
- Cetvel
- Kurşun kalem
- Küçük taşlar
- İnce bir kumaş
- Makas
- Hamur yapıştırıcı
- İnce delikli süzgeç
- Bir çay bardağı un
- Bir çay bardağı şeker
- Bir çay bardağı yulaf ezmesi
- Spatula
- Örtü

Öncelikle çevremizi kirletmemek için örtümüzü masaya ya da yere serelim. Dikdörtgen tepsi, bizim için arazi görevini üstlenecek. İlk olarak cetvel ve kalem yardımıyla tepsiyi dikine üç eşit alana ayıralım.

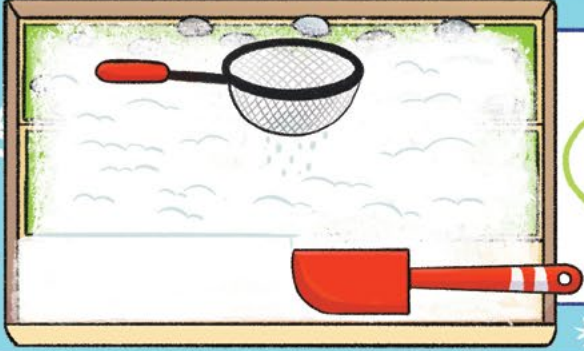
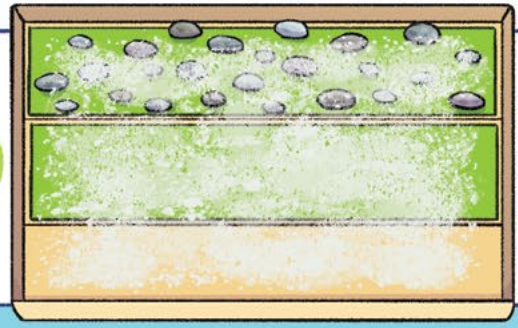
İlk iki alanı kaplayacak biçimde kumaştaki iki parça keselim. Bu kumaşları iki alana hamur yapıştırıcıyla yapıştıralım.

İlk alandaki kumaşın üzerine 25-30 tane taş hamur yapıştırıcıyla belirli aralıklarla yapıştıralım.

Şimdi de kar başlasın! Öncelikle şekerini tepsiye serpelim. Bu, hafif bir kar yağışını temsil edecek.

ŞEKER

UN

Ardından yoğun bir kar yağışını temsil eden unun yaklaşık yarısını süzgeç kullanarak tepsiye serpelim ve spatulayla bastıralım.

Daha sonra yine hafif bir kar yağışı için yulaf ezmesi serpelim.

YULAF
EZMESİ

UN

Üzerine tekrar yoğun bir kar yağışı başlasın. Bunun için kalan unu süzgeçle tepsiye serpelim.

Deneyle İlgili Notlar

Tepsiyi üç eşit alana bölüp ikisine önce kumaş sonra da kumaşlı alanlardan ilkinde taşları yapıştırdık. Tepsinin alanlarından taşlı olanı kayalık ve pürüzlü bir araziye, yalnızca kumaş kaplı olanı pürüzlü bir araziye ve diğeryse düz bir araziye temsil eder. Şeker, un ve yulaf ezmesi de karın farklı katmanlarını yansıtır. Bu malzemeleri serptikten sonra tepsiyi yavaşça yukarı kaldırdığımızda "kar"ın hiçbir şey yapıştırılmayan ve boş araziye temsil eden üçüncü alanda en hızlı biçimde hareket ettiğini görürüz. En yavaş hareket ettiği alansa kayalıkların ve pürüzlü yüzeyin olduğu, yani kumaşın üzerine taşların yapıştırıldığı alan olur. Bu, ağaçlık yamaçlarda kar kütlelerinin yerinden kayma olasılığının ve sonuç olarak da çığ tehlikesinin azalmasına bir örnek olarak düşünülebilir. Ayrıca tepsinin eğimini artırdıkça "çığ" oluşma olasılığı da artar.

Sıra geldi tepsiyi bir kısa kenarından tutarak kademeli biçimde yukarı kaldırmaya... Bu sırada gözlemlerimizi not edebiliriz.

Tuğçe İnroga
Çizim: Pervin Özcan